

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/379/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2612204462
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2612204462.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Barcajovej a členov senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Evy Behranovej v právnej veci žalobcu: BL Telecom debt, s.r.o., Šoltésovej č. 14, Bratislava, právne zastúpený: SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., Šoltésovej č. 14, Bratislava proti žalovanej: T. H., narodená XX.XX.XXXX, bytom P. - U., X. č. XXX, o zaplatenie 248,95 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 11C/110/2012-26 zo dňa 21. augusta 2012 v spojitosti s jeho dopĺňacím rozsudkom č.k. 11C/110/2012-64 zo dňa 17. septembra 2013 takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú š ť a späťvzatie žaloby žalobcu v časti istiny 132,77 eura s úrokom z omeškania vo výške 9,25% ročne od 28.04.2009 do zaplatenia, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšku vo veci samej a v časti trov prvostupňového konania p o t v r d z u j e.

Žalovanej sa n e p r i z n á v a právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním žalobu žalobcu o zaplatenie 248,95 eura s príslušenstvom s 9,25% úrokom ročne z dlžnej sumy od 28.04.2009 do zaplatenia a to titulom dohodnutej zmluvnej pokuty zamietol a žalovanej nepriznal právo na náhradu trov konania. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil § 43 ods. 1, 2 zákona č. 610/2003 Z.z., § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 53 ods. 1, 4 písm. k), ods. 5, § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka a vecne nedôvodnosťou nároku žalobcu. Mal preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou prišlo k platnému uzavretiu zmluvy č. 3192930 v zmysle § 43 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov. Povinnosťou žalovanej bolo v prípade nedodržania zmluvných povinností uhradiť zmluvnú pokutu, ktorej výška bola dohodnutá v dodatku k zmluve o pripojení vo výške 248,95 eura. Pretože žalovaná si nesplnila svoju povinnosť riadne a včas uhrádzať cenu za poskytnuté služby, žalobca jej vystavil faktúru č. 7903140155, splatnú 27.04.2009 a znejúcu na sumu 248,95 eura, ktorá zodpovedá dohodnutej zmluvnej pokute. Žalobca si uplatňuje aj úrok z omeškania vo výške 9,25% ročne, t.j. od 28.04.2009 po splatnosti faktúry. Súd v danom prípade poukázal na to, že ide o vzťah spotrebiteľský a preto sa naň vzťahujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podstatným v tomto smere je, že dojednaná zmluvná pokuta zavazovala žalovanú k jej zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, t.j. aj v prípade, ak si účastník zmluvy plnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované žalobcom, riadne platil ich úhradu až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti, pritom v prípade nezaplatenia poslednej úhrady

mal povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu stále v plnej výške. Preto zmluvná pokuta nerozlišuje medzi prípadmi, kedy spotrebiteľ ukončí zmluvu jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti alebo keď sa tak stane na začiatku doby viazanosti. V oboch prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné. Súd prvého stupňa tiež poukázal na to, že zmluvné podmienky boli pripravené vopred a žalovaná nemala možnosť ovplyvniť ich obsah. Súčasne sa zaoberal platnosťou jednotlivých dojednaní zmluvy z hľadiska, či obsah alebo účel neobchádza ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách alebo či jednotlivé dojednania neobsahujú neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú ich absolútnu neplatnosť. Za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve sa v zmysle § 53 ods. 4 písm. k) OZ považuje aj ustanovenie, ktoré požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú zmluvu ako sankciu spojenú s nesplnením záväzku. Mal za to, že sankciou spojenou s porušením zmluvných podmienok nepochybne je aj dojednanie zmluvnej pokuty za oneskorené zaplatenie splátky, pričom pri posudzovaní primeranosti výšky zmluvnej pokuty súd prihliada na hodnotu a význam zabezpečovacej povinnosti a ak je výška zmluvnej pokuty dohodnutá v spotrebiteľskej zmluve neprimerane vysoko v pomere k celkovému zmluvnému záväzku, ide o neprijateľnú podmienku, ktorá je podľa § 53 ods. 5 OZ absolútne neplatná. Zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute preto považoval za neprijateľnú podmienku a za neprijateľnú ju vyhlásil i v doplnacom rozsudku zo dňa 17.09.2013. Ustanovenie § 53 OZ sa týka podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa. Súd prvého stupňa pritom nemohol postupovať podľa § 545a OZ účinného od 01.01.2008 s poukazom na osobitnú úpravu spotrebiteľských zmlúv, keď súd prvého stupňa považoval zmluvné dojednania o zmluvnej pokute za neprijateľné podmienky, ktoré dojednanie zmluvnej pokuty je absolútne neplatné podľa § 53 ods. 5 OZ a moderácia tohto zmluvného dojednania nie je možná. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa predovšetkým týka formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení. Uzavrel, že dojednaná zmluvná pokuta v dodatku k zmluve o pripojení uzatvorenej so žalovanou je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 5 a je v tejto časti neplatná. Zmluvná pokuta v danej veci bola dojednaná zjavne na štandardných formulároch, nešlo o osobitne vyjednanú zmluvnú podmienku. Len ťažko si predstaviť, že by akýkoľvek operátor zvládol so státisíce spotrebiteľmi osobitne vyjednávať prostredníctvom svojich zamestnancov nepodstatné zložky zmluvy. Aj štandardizované dodatky zmlúv sú súčasťou systému štandardizovaných produktov a týka sa ich súdny prieskum neprijateľnosti zmluvných podmienok. V tejto súvislosti sa zakázaná zmluvná podmienka nesmie používať v zmysle § 53a OZ. Preto súd žalobu žalobcu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP a i keď mala žalovaná vo veci plný úspech, súd jej náhradu trov konania nepriznal, pretože si žiadne neuplatnila.

Doplniacím rozsudkom zo dňa 17.09.2013 č.k. 11C/110/2012-64 vyhlásil zmluvnú pokutu podľa bodu 3 dodatku k zmluve o pripojení za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Svoj postup odôvodnil aplikáciou § 153 ods. 4 OSP a poukázal na to, že túto zmluvnú podmienku, v ktorej bola dohodnutá zmluvná pokuta už v rozsudku zo dňa 21.08.2012 považoval za neplatnú pre jej neprijateľnosť. Preto bolo dôvodné doplniacím rozsudkom neplatnosť tejto zmluvnej podmienky i vyhlásiť.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Nesúhlasil so záverom súdu prvého stupňa o neprijateľnosti zmluvnej pokuty a o tom, že by sa v danom prípade jednalo o formulárovú zmluvu, podľa ktorej spotrebiteľ nemohol ovplyvniť jej obsah a svoj nárok považoval za dôvodný. Formu zmluvy, ktorú používal žalobca, nemožno bezvýhradne považovať za formulárový typ zmluvy, ktorým sa neumožňuje žalovanej ovplyvniť jej obsah, práve naopak. Žalovaná mohla ovplyvniť obsah zmluvnej pokuty výberom poskytovanej služby, doby viazanosti, ktorou chcela byť v uvedenom zmluvnom vzťahu viazaná a mobilného telefónu. Preto žalovaná mala možnosť vybrať si operátora, zľavnený mobilný telefón, volací program aj dobu viazanosti, z ktorých komponentov potom plynie výška zmluvnej pokuty. Je vo verejnosti všeobecne známe to, ako dochádza k uzatváraniu zmlúv ohľadom verejnej mobilnej telefónnej siete. Pokiaľ je poskytnutá zľava na kúpu mobilného telefónu, je povinnosťou účastníka zmluvné podmienky dodržať a v prípade ich nedodržania na strane žalovaného je právom operátora žiadať zmluvnú pokutu. Poukázal na viaceré rozhodnutia súdov o tom, čo sa týka prijateľnosti výšky zmluvnej pokuty, keďže je potrebné posudzovať jej výšku v čase, kedy vznikol zmluvný vzťah. Výška zmluvnej pokuty závisí od hodnoty poskytovaných benefitov v čase uzavretia zmluvy. Výška zmluvnej

pokuty je teda závislá od rizika, ktoré môže právnenému predchodcovi žalobcu vzniknúť v prípade, ak žalovaný načerpá všetky benefity a nebude plniť svoje povinnosti zo zmluvy. Výšku uplatnenej zmluvnej pokuty nie je možné meniť a znižovať v závislosti od času porušenia povinnosti zo strany žalovaného, pretože k celkovej návratnosti priamych a nepriamych investícií dôjde až na konci viazanosti. Motiváciou zákazníkov pre uzatvorenie zmluvy s viazanosťou 24 mesiacov bolo práve poskytnutie plnenia zo strany právneho predchodcu žalobcu vo forme mobilného telefónu vo zvýhodnenej cene, ako i zvýhodnené volania či ceny mesačných programov, ktorých hodnotu právny predchodca žalobcu musel pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zabezpečiť zmluvnou pokutou. Mobilné zariadenia sú v prípade dodržania doby viazanosti postupne splatené. Preto v prípade poskytnutia mobilného telefónneho zariadenia v hodnote 500,- eur by bola primeraná zmluvná pokuta vo výške 1.000,- eur, ktorá by pozostávala zo sumy 500,- eur z titulu vrátenia hodnoty poskytnutého telefónneho zariadenia a 500,- eur z titulu sankcie za porušenie povinnosti. Žalobca si v uvedenom prípade neuplatňuje ale pokutu až v takej výške, ako by mu v zmysle § 3a Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. umožňovalo a z toho dôvodu sa domnieva, že uplatňovaná zmluvná pokuta nemôže byť neprijateľná, pokiaľ samotný zákonodarcu vlastne určil, že sankcia môže byť ešte vyššia. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 19.05.2008 sp. zn. 28Cdo 575/2005, v zmysle ktorého z koncepcie Občianskeho zákonníka vyplýva dôraz na predchádzanie sporom, čo znamená aj predchádzanie porušovaniu či ohrozovaniu práv z občiansko-právnych vzťahov. Už pri uzavieraní zmlúv (pričom zmluva o zmluvnej pokute ako forma zabezpečenia pohľadávky k nim patrí) sa uplatňuje princíp ochrany tej strany, ktorá má v úmysle plniť a aj efektívne svoje záväzky plniť. Preto interpretácia zmluvy nemôže byť na úkor ochrany tej strany, ktorá si predvídavo, s dostatočnou mierou opatrnosti, dojednala zabezpečovací inštitút. Poukázal na ďalšie rozhodnutia krajských súdov v Prešove a v Nitre. Preto je toho názoru, že dojednanie zmluvnej pokuty a jej výšky ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu v zmluvných vzťahoch je plne v súlade s platným právnym poriadkom a dobrými mravmi. Uplatnil i možnosť moderácie zmluvnej pokuty súdom. Ustanoveniami § 153b ods. 5 písm. d) a § 172 ods. 9 OSP je explicitne vymenované, kedy nemožno rozhodnúť a priznať žalobcovi neprimerane vysokú zmluvnú pokutu z dôvodu, že návrh súd v celosti nepovažuje za nesporný. To vždy však súdu umožňuje rozhodnúť len o časti nárokovanej zmluvnej pokuty, ktorú nepovažuje za neprimeranú. V zmysle § 545a OZ neprimerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. Ak veriteľ nie je oprávnený požadovať náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti, na ktorú sa zmluvná pokuta vzťahuje, súd prihliadne aj na výšku škody, ktorá porušením povinností vznikla a na to, o koľko zmluvná pokuta presahuje rozsah vzniknutej škody. Prítom § 545a OZ hovorí vyslovene len o zmluvnej pokute, pričom pod pojmom sankcia v zmysle § 53 ods. 4 písm. k) OZ sa rozumie nielen zmluvná pokuta, ale aj poplatky, úroky z omeškania a iné. Z toho sa dá vyvodiť, že ustanovenie § 545a OZ je len špeciálnym ustanovením k § 53 ods. 4 písm. k) OZ a nie je žiadny zákonný dôvod, prečo by malo byť ustanovenie § 545a OZ vylúčené pre použitie v spotrebiteľských sporoch. Z uvedeného dôvodu mal za to, že na uvedený právny vzťah môže byť použité ustanovenie § 545a OZ a teda môže dôjsť k moderovaniu zmluvnej pokuty.

V priebehu odvolacieho konania žalobca podaním zo dňa 09.09.2013 (porovnaj č.l. 56 spisu) oznámil odvolaciemu súdu, že žalovanej poskytol telekomunikačné zariadenie Nokia 2630 za cenu 490,- Sk (16,27 eura) s DPH, pričom štandardná cena tohto mobilného zariadenia bola 3.990,- Sk (132,44 eura). Hodnota dotácie právneho predchodcu žalobcu do kúpy tohto mobilného zariadenia bola 116,18 eura (vlastne 3.500,- Sk), v dôsledku toho žalobca uplatňuje zmluvnú pokutu len do výšky štandardnej ceny mobilného telefónu, ktorý bol žalovanej poskytnutý za zľavnenú cenu. V odvolacom konaní v zmysle § 96 ods. 1 OSP zobral žalobu späť v časti prevyšujúcej sumu 116,18 eura a žiadal, aby v tejto časti bolo konanie zastavené a vo zvyšku sa domáhal rozhodnutia odvolacieho súdu tak, aby bolo uložené žalovanej zaplatiť žalobcovi istinu 116,18 eura s 9,25% úrokom z omeškania od 28.04.2009 do zaplatenia spolu s trovami konania.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej len OSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, podal ho účastník konania (§ 201 OSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, (§ 202 OSP), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP) po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a

dospel k záveru, že v dôsledku čiastočného späťvzatia odvolania je potrebné odvolacie konanie zastaviť a vo zvyšku rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa ustan. § 219 ods. 1 OSP potvrdiť. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Odvolací súd vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, nakoľko vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, preto sa nejedná o konanie, v ktorom by súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde ani o konanie vo veciach porušovania zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležitý verejný záujem.

Predmetom tohto konania bolo pôvodne zaplatenie sumy 248,95 eura, keď súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Dopĺňacím rozsudkom zo dňa 17.09.2013 vyhlásil zmluvnú pokutu podľa bodu 3 dodatku k zmluve o pripojení za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Proti dopĺňaciemu rozsudku zo dňa 17.09.2013 žiaden z účastníkov odvolanie nepodal, preto dopĺňací rozsudok dňa 11.10.2013 nadobudol právoplatnosť.

V priebehu odvolacieho konania žalobca zobral žalobu čiastočne späť, t.j. v sume 132,77 eura s príslušenstvom, žalovaná odvolaciemu súdu neuviedla žiadne relevantné dôvody, pre ktoré so späťvzatím tejto časti žaloby nesúhlasí.

Podľa § 208 OSP ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Odvolací súd v časti istiny 132,77 eura s príslušným úrokom z omeškania pripustil späťvzatie žaloby žalobcom, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

Predmetom sporu potom zostala suma 116,18 eura s 9,25% úrokom z omeškania za čas od 28.04.2009 do zaplatenia, ako i trov tohto konania.

Žalobca sa svojou žalobou podanou na súde dňa 4.5.2012 domáhal toho, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 248,95 eura s úrokom z omeškania 9,25 % ročne z dlžnej sumy od 28.4.2009 až do zaplatenia z titulu dohodnutej zmluvnej pokuty.

Z obsahu spisu vyplýva, že medzi právnym predchodcom žalobcu - spoločnosťou Slovak Telekom, a.s. (pôvodne T Mobile, a.s.) a žalovanou došlo k uzavretiu zmluvy o pripojení Fix 300 a tiež k uzatvoreniu dodatku k zmluve o pripojení Fix 300 (obe bez uvedenia dátumu), na základe čoho bol žalovanej poskytnutý mobilný telefón Nokia 2630 s dobou viazanosti 24 mesiacov za kúpnu cenu 490,- Sk - 16,27 eura. „Podľa bodu 3. dodatku - v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany Účastníka (najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1 písm. c) alebo v bode 2 tohto Dodatku alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2 písm. a) až c) Všeobecných podmienok) a následného vypožičania SIM karty zo strany Podniku, je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku.“ Žalovaná svoju povinnosť riadne a včas uhrádzať cenu za poskytnuté služby nesplnila, preto jej žalobca vystavil faktúru č. 7903140155 splatnú dňa 27.4.2009, znejúcu na sumu 248,95 eura (7.499,87,- Sk), ktorá zodpovedá dohodnutej zmluvnej pokute. V dôsledku späťvzatia časti žaloby uplatňuje žalobca zmluvnú pokutu už len v sume 116,18 eura.

Podľa § 219 ods. 1, 2 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v

odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie uplatneného nároku a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci s poukazom na ust. § 219 ods. 2 OSP odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty odvolateľa nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od daných záverov prvostupňového súdu odchyliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov prvostupňového súdu sa žiada dodať už len nasledovné:

Odvolateľ okrem iného namieta podľa neho nesprávny záver prvostupňového súdu, že predmetná zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve nebola individuálne dojednaná.

Z obsahu zmluvy uzavretej medzi účastníkmi a jej dodatku vyplýva, že text zmluvy a dodatku bol vopred pripravený dodávateľom pre neurčitý počet budúcich spotrebiteľov, zmluva bola pripravená vopred v podobe predbežne formulovanej tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmluvy a jej dodatku sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa a ním vybraný mobilný telefón, účastnícky program a služby. Žalovaná ako spotrebiteľ mala síce zrejme možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, ale nesporné nemohla ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednania obsiahnuté v uvedenej zmluve a jej dodatku preto s poukazom na cit. ust. § 53 ods. 2 OZ i čl. 3 bod 2 smernice, nemožno považovať za individuálne dojednané. Je nesporné, že žalovaná ako spotrebiteľ nemala žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predloženej zmluve fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohla iba zmluvu ako celok odmietnuť alebo ju prijať a podrobiť sa teda tak i dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté pritom v zmysle cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka (i čl. 3 bod 2 cit. Smernice 93/13/EHS), bolo na žalobcovi ako dodávateľovi. Odvolateľ ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal a preto bolo nevyhnutným v súlade s ust. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

Samotná skutočnosť, že žalovaná ako spotrebiteľ mala možnosť vybrať si z viacerých dodávateľom ponúkaných mobilných telefónov i lacnejší, v dôsledku čoho by i zmluvná pokuta bola nižšia, rozhodne nemôže znamenať možnosť spotrebiteľa ovplyvniť obsah zmluvných podmienok v časti dojednania zmluvnej pokuty. Podstatným totiž je, že v danej uzavretej spotrebiteľskej zmluve predmetná zmluvná podmienka o zmluvnej pokute bola navrhnutá dodávateľom vopred a i keď spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa s ňou pred podpisom zmluvy, nemohol a nebol schopný ovplyvniť podstatu tejto podmienky, resp. jej obsah a dosiahnuť dojednanie nižšej zmluvnej pokuty, príp. aby zmluvná pokuta bola dojednaná za iných podmienok, príp. aby nebola dojednaná vôbec. Preto predmetná zmluvná podmienka v podobe dojednania o zmluvnej pokute rozhodne nebola individuálne dojednaná a preto táto odvolacia námietka žalobcu neobstoí.

Za správny považuje odvolací súd i záver prvostupňového súdu, že došlo k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a tým k naplneniu ďalšieho znaku neprijateľnosti podmienok.

Z obsahu zmluvy i jej dodatku vyplýva, že žalovaná ako spotrebiteľ zakúpila od dodávateľa mobilný telefón za zvýhodnenú cenu a tiež mala možnosť používať poskytované služby za zvýhodnenú cenu. Avšak i po zohľadnení týchto výhod získaných na základe predmetnej spotrebiteľskej zmluvy žalovanou ako spotrebiteľom, sa odvolací súd zhoduje s názorom prvostupňového, že dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností žalovanou ako spotrebiteľom, je neprimerane vysoká, v dôsledku čoho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a preto neplatná.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že zmluvná podmienka dojednaná v spotrebiteľskej zmluve medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou v dodatku k zmluve o pripojení Fix pod bodom 3 spôsobuje z uvedených dôvodov značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa tým, že požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu (§ 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka) spojenú s nesplnením jeho záväzku, v dôsledku čoho ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku (§ 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka), ktorá je neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) a pre spotrebiteľa nie je záväzná. Súd pritom v zmysle konštantnej judikatúry ESD i súdov SR musel posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný.

ESD v rozsudku vo veci C-618/10 zo dňa 14.6.2012 skonštatoval, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdny dvor vyslovil názor, že taká možnosť - ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala - by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, predajcovia alebo dodávatelia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie nekalej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Neprijateľná podmienka je neplatná ako celok (a preto nemožno súdom znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu, príp. meniť jej obsah tým, že bude akceptovaná iba v niektorých z dohodnutých prípadov porušenia zmluvy spotrebiteľom a z iných nie) v dôsledku čoho bolo možné uplatnenú zmluvnú pokutu ako celok žalobcovi ako dodávateľovi súdom iba nepriznať a nebolo možné ju priznať v moderovanej „primeranej výške“ príp. inak zmenenú. Preto ani žalobcom uskutočnené zníženie uplatňovanej sankcie v odvolacom konaní (po čiastočnom späťvzati žaloby) neumožnilo odvolaciemu súdu možnosť toto plnenie žalobcovi priznať.

S poukazom na vyššie uvedené, potom prvostupňový súd správne v preskúmanom rozsudku návrh žalobcu, ktorým uplatnil nárok na zmluvnú pokutu, v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny s použitím § 219 ods. 1 OSP potvrdil (po čiastočnom zastavení konania pre späťvzatie žaloby).

V danej veci teda bola pred súdom prvého stupňa plne úspešná žalovaná, ktorá si však nárok na náhradu trov konania neuplatnila, preto bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania správne a odvolací ho potvrdil.

V odvolacom konaní bol rovnako plne úspešná žalovaná, v dôsledku čoho jej v zmysle § 142 ods. 1, 146 ods. 2 veta prvá v spojení s § 224 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi. Žalovaná si však náhradu trov odvolacieho konania riadnym návrhom v zmysle § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku neuplatnila, preto jej ho odvolací súd nepriznal.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.